

A.1.1 Podpora dětí a žáků se zdravotním postižením nebo znevýhodněním

Inspekce zjistila, že v navštívených školách se snaha o zvyšování kvality vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením nebo znevýhodněním opírá o doporučení poradenských zařízení a také o dlouhodobější zkušenosti školních psychologů a speciálních pedagogů. Školy zajišťují těmto dětem a žákům individualizovanou péči. Podle doporučení poradenských pracovišť vypracovávají pro většinu z nich individuální vzdělávací plány, které projednávají s jejich rodiči nebo zákonnými zástupci. Účelnost a účinnost podpory jednotlivých dětí a žáků jsou vyhodnocovány a získané poznatky se stávají podkladem pro stanovení dalšího postupu. Rozsah těchto činností v navštívených školách dokumentují údaje v následující tabulce 16.

Tabulka 16: Formy a rozsah podpory dětí a žáků se SVP ve školním roce 2007/2008

Sledovaný ukazatel	MŠ	ZŠ	SŠ
Zajištění individualizované péče	71,9 %	97,8 %	85,4 %
Naplnění doporučení poradenských zařízení	86,0 %	89,2 %	89,7 %
Naplnění vypracovaných individuálních vzdělávacích plánů	70,1 %	87,3 %	64,4 %
Vyhodnocování výsledků podpory	85,6 %	91,4 %	89,8 %
Stanovení dalšího postupu podle vyhodnocení výsledků podpory	78,5 %	90,4 %	87,7 %

A.1.2 Podpora dětí a žáků se sociálním znevýhodněním

Identifikace dětí a žáků se sociálním znevýhodněním (SZ) je pro školy poměrně složitá. Většina ředitelů škol není spokojena se současnou legislativou týkající se této oblasti. Za problém považují např. jejich evidenci, protože podle ustanovení § 28 odst. 2 písm. f) školského zákona mohou údaje o sociálním znevýhodnění uvést ve školní matrice jen tehdy, jsou-li jim dotčenými zletilými osobami nebo zákonnými zástupci nezletilých poskytnuty. V praxi jsou proto k identifikaci využívány různé ukazatele, např. finanční úlevy za poplatky v MŠ, ve středních školách přiznané sociální stipendium, bezplatné poskytování učebnic apod. V základních školách je těchto vedlejších možností podstatně méně, kvalifikovaný odhad počtu žáků se sociálním znevýhodněním lze provést pouze u romského etnika. Z uvedených důvodů jsou údaje o této skupině dětí a žáků se SVP poskytnuté školami spíše orientační.

I přes uvedené obtíže se zejména školy s vysokými počty žáků se SZ (nebo s delší tradicí v jejich vzdělávání) touto problematikou systémově zabývají. Tyto školy mají strategii na podporu úspěšnosti vzdělávání žáků se SZ, danou tematiku mají zapracovány v systému vlastního hodnocení a ve vnitřním kontrolním systému, pedagogičtí pracovníci prošli vzděláváním zaměřeným na tuto oblast. Školy jsou zapojeny do příslušných rozvojových programů MŠMT nebo jiných programů či projektů umožňujících pokrýt zvýšené finanční požadavky na vzdělávání těchto žáků.

Některé základní školy, zejména v lokalitách s předpoklady vyššího počtu dětí a žáků se sociálním znevýhodněním, zřizují přípravné třídy. Složení tříd zpravidla odpovídá demografickým charakteristikám těchto lokalit.

Učitelé v přípravných třídách měli zajištěnou potřebnou metodickou podporu k výuce v podobě metodických publikací a CD. „Učivo“ přípravné třídy měli rozpracováno do vlastních vzdělávacích programů, které zahrnovaly stanovené oblasti vzdělávání a odpovídaly schopnostem dětí. Řada škol využila možnosti vyplývající ze zapojení do projektů a zřídila v přípravných třídách funkci asistenta pedagoga. Jejich činnost probíhala v souladu s příslušnými právními předpisy. Většina absolventů přípravných tříd nastupuje do „běžných základních škol“, někteří však povinnou školní docházku z neuvážených příčin nezačali, přestože byli do ZŠ zapsáni.